

Mat kalba yra kūryba, kad ją kur perkūnas. Ypač rašymas. Kai tik pradėdu rašyti, iš karto pradėdu ir kurti. Man sunkiausia parašyti prašymą, bet kokį dokumentą, nesusijusį su kūryba. Aš nemoku. Sigitas Parulskis

Kūrybinis rašymas: lanksčios literatūros didaktikos aspektai ir spektrai

Seminaras-įtraukianti paskaita mokytojams lituanistams

Vilnius

2012-11-17

Vilija Janušauskienė,

LEU Lituanistikos fakulteto Lietuvių kalbos ir literatūros didaktikos katedros dėstytoja

Seminaro programa

- I. Ego sistemos prakalbinimas: ką aš manau apie žmogaus ir žmonių kūrybiškumą? – atsakymai į anketos klausimus ir bandymas ištraukti leitmotyvų šaknį (15 min.) (priedas nr. 1 ir *seminaro dalyvio dienoraštis*)
- II. Id sistemos sužadinimas: kūrybiniai etiudai ir bandymas įminti jų minkles (20 min.) (*baltas popieriaus lapas, seminaro dalyvio dienoraštis*)
- III. Super ego sistemos bendrieji vardikliai-varikliai: seminaro siek(su)nių su(si)formulavimas (5 min.) (*ŽNS, seminaro dalyvio dienoraštis*)
- IV. Įtraukiantis vaizdinis pranešimas-pokalbis “Rašytinės (kūrybinės) raiškos tradicijų ir inovacijų ištakos, versmės, praktika” ir Kūrybinio rašymo galimybių lentelės analizė – *grafinis žymėjimas, komentarai* (1 val.) (*seminaro dalyvio dienoraštis*)
- V. Kūrybinio rašymo etiudai – pasirinktos rašytinės raiškos teksto ir / ar didaktinio modelio kūrimas – kolektyvinis, grupinis, individualus darbas (1 val.) (*seminaro dalyvio dienoraštis*) (priedas nr. 2)
- VI. Seminaro metu aktualizuotų, plėtotų, įgytų nuostatų, gebėjimų, žinių ir supratimo į(si)vertinimas, *ŽNS, programos dalyvio dienoraštis, diskusija, atviri klausimai* (20 min.).

Seminaro dalyvio dienoraštis

I. Ego sistemos prakalbinimas: ką aš manau apie žmogaus ir žmonių kūrybiškumą? – atsakykite į pateiktos anketos klausimus ir pabandykite susumuoti savo mintis apie kūrybinį rašymą pratęsdami sakinius.

Nebaigtų sakinių metodas

1. Kūrybingas mokiny (ne)išsiskiria.....
2. Kūrybingi mokytojai – tai.....
3. Kūrybingi tėvai – tai.....
4. Kūrybinis rašymas ir mokykla -
5. Kūrybingai sukurto teksto požymiai:.....
6. Lietuvai kūrybingų žmonių....., nes.....
7. Man kūryba.....

II. Id sistemos sužadinimas: kūrybiniai etiudai ir bandymas įminti jų minkles (*seminaro dalyvio dienoraštis*)

1. Ant balto popieriaus lapo sukurkite rašytinį ir / arba vaizdinį tekstą sau artimo vandens telkinio tema.
2. Žiūrėdami A. Baryso dokumentinį filmą “Kuršių Nerija. Thomas Mannas. Mano vasarnamis” raštu pasižymėkite savo mintis, paskui sukurkite savo tekstą ir drauge su koelgomis aptarkite kūrybiškumo tipologijos galimybes.

Mano pastebėjimai, mintys žiūrint filmą	Mano tekstas pasižiūrėjus filmą	Kolegų skaitomų tekstų pavadinimai ir mano mintys apie šiuos tekstus
	<i>Pavadinimas...</i>	

Atradimai... Ar galima kūrybiškumo tipologija? Jei taip, tai kokias kryptis skirčiau?

III. Individualūs ir bendrieji seminaro siek(sn)iai
Nebaigtų sakinių metodas ir ŽNS

Prieš seminarą: manau apie kūrybinį rašymą...	Norėčiau seminaro metu...	Po seminaro: kas sužinota, suprasta, patobulinta, įgyta?
	<i>1. Savo nuostatas apie kūrybinį rašymą.....</i> <i>2. Norėčiau apie kūrybinį rašymą sužinoti, suprasti ir / ar patobulinti gebėjimus:</i> <i>3. Norėčiau lavinti šiuos mokymo(si) mokytį kompetencijos sandus:</i>	

IV. Įtraukiantis vaizdinis pranešimas-pokalbis “Rašytinės (kūrybinės) raiškos tradicijų ir inovacijų ištakos, versmės, praktika” ir rašytinės bei kūrybinio rašymo galimybių lentelės analizė – komentarai seminaro dalyvio dienoraštyje ir grafiniai žymėjimai žinių modelio lentelėje. Orientaciniai klausimai: kodėl žmonės pradėjo kurti rašto sistemas? ką mokoma(si) rašyti (kurti) šiandien? ko galima būtų mokytis? kodėl vertėtų mokytis(s)? kaip mokytis(s)? ar vertėtų kūrybinę rašytinę raišką suvokti kaip asmeniškai ir visuomeniškai svarbų procesą?

Svarbūs užrašai

Sudominusi pranešimo-pokalbio informacija, mintys	Klausimai, mintys, pastabos

V. Kūrybinės rašytinės raiškos modeliavimo LANKŠČIOS DIDAKTIKOS etidai

Individualiai, poroje su kolega ar 3-5 žmonių grupėse sukurkite kūrybinio rašymo didaktinį modelį, skirtą tam tikros klasės mokiniams, ir pagal jį pačios individualiai pabandykite sukurti SAVO RAŠYTINIUS TEKSTUS.

Darbo priemonės: taikomosios lituanistikos lentelė *Kūrybinio rašymo galimybės*, tekstų pasiūlos lapas *Tekstai kūrybinio rašymo laivų burėms* (seminaro priedas nr. 2) ir savos mintys...

Programos dalyvio dienoraštis

Mano arba mūsų grupelės idėjos didaktiniam modeliui rengti: klasė, užduotis, papildomi tekstai, veikla?	Didaktinio modelio realizavimo praktika: mano tekstas	Kolegų idėjos, mano pastabos...

VI. Seminaro metu įgytų nuostatų, gebėjimų, žinių ir supratimo į(si)vertinimas – ŽNS, programos dalyvio dienoraštis, diskusija, atviri klausimai (20 min.).

Menas turbūt tai ir padaro – perkelia iš buities į būtį kokį nors šiaudą, ir jeigu tai pavyksta – nesvarbu, koks tas menas, turbūt yra prasmė kurti.
 Sigitas Parulskis

Sugrįžkite į seminaro siek(sn)ių ir užpildykite III skiltį, apgalvokite savąją patirtį šio seminaro metu: ar keitėsi pradinės nuostatos, žinios, gebėjimai? jei taip, kuria linkme?

Dėkui už bendradarbiavimą! Žmogaus ir kūrybos, kūrybos ir žmogus santykių santa(i)kos!

Kūrybinio rašymo galimybės: ***Tebūnie tarytum pasakoje?*** *Aš esu. Mano siauras šešėlis /naktimis, lyg tiltas per nušviestą gatvę / lenkias ir laukia...* (Liūnė Sutema)

Dž. Rodaris „Fantazijos gramatika“ (Kaunas: Šviesa, 2001)	D. Bertrand, F. Ploquin „Išraiška ir kūryba“, „Tekstų kūrimo sąsiuvinis“ (Vilnius: Gimtasis žodis, 1993, 1994)	E. Kjargaard, R. Martinėnienė „Nepaprastas pavasaris“ (Vilnius: Danielius, 1999)	D. Grakauskaitė-Karkockienė „Kūrybos psichologija“ (Vilnius: Logotipas, 2003)	L. Vincė „Rašyti gali kiekvienas“ (Vilnius: baltos lankos, 2010)	<i>Bendrosios programos, egzaminų programos (2008- 2012)</i>
1. Akmuo, mestas į kūrą (žaidimas žodžių ir minčių asociacijomis, iš kurių gali rasti tekstai) 2. Pasakotojas (spontaniškai kuriamos istorijos remiantis pasiūlytais įvykiniais-pamatiniais žodžiais) 3. Fantazijos binomas (iš dviejų atsitiktinių žodžių kuriamos istorijos: pvz., šuo ir spinta) 4. Kas būtų, jeigu... (<i>Hipotezė panaši į tinklą: tu jį užmeti ir anksčiau ar vėliau jame ką nors rasi.</i> Novalis) 5. Kūrybinė klaida (iš klaidingai parašyto žodžio kuriamos istorijos) 6. Seni žaidimai (istorijos iš sukarpytų laikraščių, atsakymai į klausimus <i>kas? kur? kada? su kuo? ką veikė?</i>) 7. Limerikų (angliškų penkaeilėių nonsensų) kūrimas 8. Mįslių, mįslių-uždavinių kūrimas 9. Liaudies pasakų – kaip pirminių šaltinių – transformacijos (klaidinančios, atvirkštinės, raizgalynių, kopijų pasakos...Pvz. <i>Raudonkepuraite sraigstasparnyje, Kas buvo paskui, pasibaigus pasakai?Pelenė šiandien...</i>) 10. Propo kortos (kūrybiškai plėtojamas 31 motyvas: pvz., išvykimas, draudimas, draudimo sulaužymas, šnipinėjimas, išdavimas, apgaulė, pagalba, nelaimė (trūkumas)... <i>herojaus ir antagonisto kova... herojaus vedybos</i>) 11. Frankas Pasatorė atverčia kortas (kollektyvinius pasakojimus pagal atsitiktinai ištraukiamus paveikslėlius) 12. Stiklinis žmogeliukas (kuriamos nepaprastų veikėjų istorijos) 13. Komiksų kūrimas 14. Žaisti „valgytą“ (realių veiksmų	1. Žmogaus aprašymas (personažas – naujokas: aplinka, išorinės savybės, incidentas, požiūris – persikūnijimas į naujoko vaidmenį...<i>vaizduotė ir patirtis yra neatskiriama!</i>) 2. Naminio gyvūno aprašymas (įsivaizduojama situacija – pratimas-žaibas, požiūris – <i>šuns kailyje</i>, kiti ir šuo, istorja...) 3. Kambario aprašymas (vietos aprašymas, vertinimas, nužvelgimas, <i>koks kambarys, toks gyventojas, koks stebėtojas, toks kambarys...</i>) 4. Metų laikai (aprašymas, apibrėžtas ir bėgantis laikas) 5. Minkštai virtas kiaušinis (pasakojimas, veiksmų seka, nenumatyti įvykiai, komizmas) 6. Nesėkmė kelyje (pasakojimas, instrukcija, komizmas) 7. Nuotykis (pasakojimas, atsitiktinumas, veiksmo įtampos augimas) 8. Apgaulė (dramatizmas, vidinis monologas) 9. Neapsakoma baimė (pasakojimas I asmeniu, jausmas) 10. Sapnas (pasakojimas apie pasakojimą) 11. Šventė (išmonė, pasakojimo ir aprašymo susipynimas) 12. Gyvūnų dialogai (išmonė) 13. Kelionė (nuotykinis pasakojimas, dokumentinė medžiaga, specifiniai žodžiai, portretų eskizai) 14. Atėnai, 453 m. pr. m. e. (istorinis pasakojimas, dokumentinė medžiaga, išmonė) 15. Gamtos galaktika (mokslinis – fantastinis pasakojimas, naujadarai) 16. Autobiografija (<i>vienu metu eis</i>	1. Eilėraščių rašymas 2. „Skurdūs“ eilėraščiai (juos reikia patobulinti) 3. Sukarpyta novelė į tris dalis (po kiekvienos spėjama, kas bus toliau?) 4. Improvizacija ratu (susitarus dėl žanro, vienas pradeda, o paskui tęsia po vieną...) 5. Siužetiniai pasakojimai (vienas sugalvoja 3 nesusijusius sakinius, antras – juos susieja istorija, trečias fiksuoja laiką) 6. Sukarpyti paveikslėliai (gavus po vieną dalį, iš jų spėjama apie visą paveikslą, kol gaunama paskutinė...) 7. Piešinių dailinimas (paskui – istorijų apie juos kūrimas) 8. Paveikslėlio nuotaika (papasakoti istoriją ar apibūdinti nuotaiką) 9. Jaučiu, mąstau, reaguojau (Žvilgsnis į kitą ir savo pozicijos išsąymas) 10. Kasdienybės atradimai (kelionė po mokyklą stengiantis atrasti ką naują, paskui tai užrašoma) 11. Stebėk ir suprask (kitą žmogų, gyvūną, augalą, daiktą, statinį ar kt. – skaitant aprašymus kiti turi įspėti, kas buvo stebima) 12. Fantazijos kelionė (įsivaizduok ir... aprašyk, nupiešk, papasakok...) 13. Kūrybinės užduotys grupėms pateikus rašymo temas 14. Piešinėlių eilė (sudėti remiantis žodiniiais aprašymais) 15. Sakinių žaidimai (sukarpytus sakinius sudėti prasme seka) 16. Sakinių kova (surask savo sakinio žodžius) 17. „Gyvenkime taikiai!“ (kelios grupės turi skirtinga menine raiška atskleisti tą patį sakinį)	1. Smegenų audrinimo (arba „Minčių lietaus“) metodai (A. Osborn: išsakyti idėjų negalima kritikuoti, skatinamos laisvos asociacijos) 2. Sinektinis metodas (J. J. Gordon: nepažįstama padaryti pažįstama, o įprasta – neįprasta; asmenybės, tiesioginė, simbolinė, fantastinė analogijos) 3. Atradimų metodas (J. J. Gallagher: sudaromos sąlygos mokiniams patiems rinktis) 4. Drama (G. Davis: improvizacija ir vaidmeniniai žaidimai) 5. Analogijų, metaforinių, paradigminių žaidimai (A. Sefer: atpažinti, suvokti, įsijausti į naujus dalykus) 6. Pasakų kūrimas (pagal pradžią, naują „apvertus“, „sukeitus“ ir kt.) 7. Projektai 8. Kūrybinės vaizduotės lavinimo pratimai (daiktų atgijimas, mįslių kūrimas, pasakų „salotos“, „atvirkščia“ pasaka, rašoma pagal muziką, „Ko prašyčiau auksinės žuvelės...“, „Pasakos kūrimas ratu“,	1. Prozos rašymas (tema, vieta, laikas, veikėjai, struktūra, dialogai, vaizdavimas, savitas stilius) 2. Negrožinių tekstų rašymas (paviršinė ir gilioji tema, dienos aktualijos, tyrimas, autoriniai apmąstymai, atsiminimai, emocinė tiesa) 3. Poezija (eilutė, anžambėmanas, posmas, palyginimas, metafora, įvaizdis, simbolis, intonacija, ritmas, rimas, laisvosios eilės). 4. Laisvasis rašymas 5. Pasakėčios rašymas 6. Šeimos istorija 7. „Meška spintoje“ 8. „Žmogus ir telefonas“ 9. Grožinio kūrinio veikėjo nuotykiškai už teksto ribų 10. Savitas veikėjo balsas 11. Dialogas 12. Veiksmo	1. Tekstas (V-XII kl.) 2. Aprašymas (V-VI, VII-VIII) 3. Pasakojimas (V-VI, VII-VIII) 4. Samprotavimas (V-VI) aiškinant ir argumentuojant (VII-VIII), aiškinant (IX-X), argumentuojant (IX-X) 5. Samprotavimo pagrindinis žanras esė (XI-XII) 6. Samprotavimo pagrindinis žanras polemika / probleminis straipsnis (XI-XII) 7. Samprotavimas pagal analogiją – parabolė kaip vaizdavimo būdas (XI-XII) 8. Mišrieji tekstai (IX-X) 9. Laiškas (asmeninis) (V-VI, VII-VIII, IX-X, XI-XII) 10. Laiškas (dalykinis) (V-VI, VII-VIII, IX-X) 11. Laiškas (motyvacinis) (IX-X, XI-XII) 12. Interviu [ang. interview – pokalbis] (V-VI, VII-VIII, IX-X, XI-XII) 13. Straipsnis (V-VI, VII-VIII, IX-X) 14. Žinutė (V-VI) 15. Kvietimas (V-VI) 16. Skelbimas (V-VI) 17. Sveikinimas (V-VI) 18. Instrukcija (V-VI, VII-VIII) 19. Pasiaiškinimas (VII-VIII) 20. Kelionių įspūdžiai (VII-VIII) 21. Reklama (VII-VIII) 22. Dienoraštis (VII-VIII, IX-X, XI-XII) 23. Diskusinis straipsnis (VII-VIII, IX-X) 24. Charakteristika (IX-X) 25. Esė (IX-X)

komiškos imitacijos) 15. Kelionė po savo namus (įprastų dalykų sugyvinimas) 16. Žaislų istorijos 17. Lėlių teatras 18. Pagrindinis išgalvotos istorijos veikėjas – artimas giminaitis (brolis, sesuo) ar pažįstamas (klasės draugas) 19. Istorijos „tabu“ (patrauklūs pasakojimai apie uždraustus dalykus – pvz., <i>geras velnias... puolęs angelas...</i>) 20. Linksmos, žaismingos istorijos (klaidos, klaidingi personažai, kalbinės metaforos, sukeisti personažai ar jų aplinkos) 21. Istorijų matematika (atsitiktinumai, pvz., A atsiduria tarp B... paskui grįžta pas savuosius... <i>Bjaurusis ančiukas...</i>) 22. Žaidimų istorijos (apie vaiduoklius, apie Pinokį ir malkas...) 23. Pasivertimų istorijos (pvz., žmogaus, pasivertusio paukščiu ar gyvūnu, istorija) Ši „Fantazijos gramatika“ – dabar, manau, pats laikas tai galutinai paaiškinti – nei vaikiškos vaizduotės teorijos vadovėlis (tam reiktų ko kito), nei receptų rinkinys (tarsi Artuzio kulinarijos knyga, tik skirta istorijoms kurti); manau, kad tai tik dar vienas mėginimas praturtinti iniciatyva tą aplinką – nesvarbu, namų ar mokyklos, - kurioje vaikas auga. Džanis Rodaris (1920-1980)	<i>autorius, pasakotojas ir herojus)</i> 17. Pokalbis (pasakėčios veikėjai, <i>pamiršk pasakėčių ir sukurk savą pokalbį</i>) 18. Pasakojimas su privalomais etapais (privalomi sakiniai – gali būti citatos – ir jų kūrybinė plėtotė) 19. Nuo mito iki pasakos (sukurti savą panaudojant duotą sceną) 20. Manipuliacijos pasaka (improvizacija tradicinės pasakos tema: pagrindinio personažo sukeitimas, sumoderninimas, herojaus ir antiherojaus, statistų ir žvaigždžių sukeitimas vietomis, kryžiažodinės įvairių pasakų herojų samplaikų pasakos, šiuolaikinės pasakos ar kt. <i>Pastišas, parodija, plagiatas?</i>) 21. Novelė (atraminis taškas – atomazga, veikėjas – jaukas ir kt.) 22. Romanų pradžios (nuo pasaulio pradžios, istorinė pradžios, pradžios-peizažai, emocinė vietos charakteristika, lyg filmo kadrai – filmavimo rakursai, netikėtos naujoviškos pradžios...) 23. Aistra: šykštumas (smerkiantys ir ginantys argumentai) 24. Žiaurumo pamokos (sukurti siužetą apie gyvūnėlį kankinantį vaiką ir aprašyti savo mintis ir veiksmus – juos argumentuoti) 25. Teksto kūrimas pagal pateiktą graviūrą ar paveikslą (pvz., Goya'os <i>Korida</i>: naratyvinis takas, žiūrėjimo taškai, prasmės konstrukcija, ginčas...) Norint parašyti originalų rašinį, reikia turėti įdomių idėjų. Iš kur jų imti? O svarbiausia, kaip jas išreikšti žodžiais? Kaip atskleisti temą, išsiaiškinti galimus jos plėtojimo kelius ir apskritai kaip rašyti? (iš anotacijos, 1993)	18. Pasakos (kuria grupės pagal pateiktus kelis sakinius) 19. Draugystės medis (ant šakelių – kortelės su užuominomis) 20. Mano pomėgis (trumpas aprašymas ir ieškojimas norinčių apie tai pasikalbėti) 21. Žmonių medžioklė (klausimai klasės draugams ir atsakymai) 22. Knyga apie mane 23. Slaptas draugas 24. Kelionė į Mėnulį 25. Ką aš manau apie save? 26. Kuriamo drauge (tiltą, pilį, laivą...) ir t. t. <i>Šioje knygoje pabandėme sutelkti tai, kas atsakytų į vienintelį klausimą: kaip kurti džiaugsmo mokyklą, kad nė vienas vaikas joje praleistų metų nelaikytų prarastu savo gyvenimo pavasariu. Norėjome parodyti, kaip turėtų dirbti mokytojas, kad vaikai neprarastų gebėjimo jausti, lakios vaizduotės, pasitikėjimo savimi. Dar daugiau – augtų laisvi, kūrybiški, atviri sau ir aplinkiniams. Šioms idėjoms skirta didesnioji knygos dalis. Kita dalis ne mažiau svarbi – mokytojas turi tobulėti drauge su savo mokiniu. Kaip Alisos pasakų šalyje: turi nuolat bėgti į priekį, kad sugebėtų išsilaikyti vietoje ir beviltiškai neatsilikti. (iš knygos įvado)</i>	„Lietuviškų žodžių kūrimas“, „Ko norėtum savęs paklausti?“ „Esu unikalus“, „Kas būtų, jeigu...“, <i>Laiškas sau...</i>) Kūrybiškumo sąvoka (angl. <i>creativity</i>) <i>apibrėžiama įvairiai, tačiau daugelis autorių sutinka, kad asmens sugebėjimas atrasti nauja. Problemų sprendimo efektyvumas priklauso ne tiek nuo žinių ir įgūdžių, kiek nuo ypatingo sugebėjimo užduotyse esančią informaciją panaudoti greitai ir įvairiais būdais. Ši savybė ir buvo pavadinta kūrybiškumu. (iš knygos I dalies)</i>	vietos aprašymas 13. Akimirkos 14. Fantastikos rašymas 15. Praeities intarpai 16. Istoriniai grožiniai tekstai 16. Dramos tekstas 17. Instrukcija 18. Asmeniška esė 19. Autobiografija ir atsiminimai (atminties žemėlapis) 20. Literatūrinė žurnalistika 21. Akademinei esė ... kaip mes, mokytojai, ir kaip jie, mokiniai, sužinos, ar yra gabūs rašytojai, jeigu niekada negaus galimybės išbandyti savo jėgų šioje srityje? (iš įvado)	26. Atlikto darbo (pvz., tyrimo) ataskaita (IX-X) 27. Diskusijos protokolas (IX-X) 28. Autobiografija (IX-X, XI-XII) 29. Gyvenimo aprašymas (IX-X, XI-XII) 30. Knygos (kino filmo, laidos, interneto svetainės paaugliams) vertinimas / recenzija (IX-X, XI-XII) 31. Anotacija (XI-XII) 32. Sakmė (V-VI) 33. Padavimas (V-VI) 34. Pasaka (V-VI) 35. Pasakėčia (V-VI) 36. Eilėraštis (V-VI, VII-VIII, IX-X, XI-XII) 37. Apsakymas (VII-VIII, IX-X, XI-XII) 38. Miniatiūra (IX-X, XI-XII) 39. Knygos veikėjo įsivaizduojamas dienoraštis (VII-VIII, IX-X, XI-XII) 40. Teksto transformacija (VII-VIII, IX-X) 41. Rašinys, susijęs su literatūros kūriniu (IX-X) 42. Literatūrinis rašinys (XI-XII) – 43. Teksto interpretacija (XII – egzaminai iki 2012) 44. Samprotavimo rašinys remiantis grožine literatūra ir kitais kultūros teksta (XI-XII), 45. Knygos (kino filmo, laidos, interneto svetainės paaugliams) pristatymas (VII-VIII) 46. Kūrinio veikėjo charakteristika (VII-VIII) 47. Portretas (VII-VIII)
--	---	--	---	--	--

Vandenų horizontalės ir vertikalės... Tekstai kūrybinio rašymo laivų burėms pakelti... (1 lapas). Seminaro priedas nr. 2.

Milžino priverktas ežeras (lietuvių padavimas) Numirusi vieno milžino motina. Milžino toli gyventa. Jis ėjęs savo motinos laidoti. Beeinant prisisėmė jo klumpės žemių. Milžinas iškratė savo klumpes – ir pasidarė Girnikų kalnas. Dabar jis atsisėdęs pagal tą kalną ir pradėjęs graudžiai verkti. Iš milžino ašarų pasidarė Bulėnų ežeras. Lietuvos metraštis Kunigaikštis, vardu Palemonas, taip pat buvęs tame mieste, [bėgo su jais], viską pasiėmęs, o su juo – penki šimtai vien Romos patricijų. Tarp jų saloje pasirodė beesančios keturios Romos patricijų giminės: Kentauro herbo – Dausprungas, Stulpų herbo – Prosperas Cezarinas, Meškos herbo – Julijonas, o Rožės herbo – Hektoras. Ir išplaukė jis Viduržemio jūra, pasiėmęs su savimi vieną astronomą, kuris nusivokė apie žvaigždes. Plaukė jie laivais per jūrą į šiaurę ir, aplenkęs Prancūziją ir Angliją, įplaukė į Danijos karalystę. O Danijos karalystėje įplaukė į jūrą-vandenyną ir jūra-vandenynu priplaukė žiotis, kur Nemuno upė įteka į jūrą-vandenyną./.../ Tuomet leidosi plaukti Nemuno upe aukštyn, į marias, vadinamas Mažosiomis, kurios dar vadinamos Nemuno mariomis. /.../ Plaukdami Nemunu aukštyn, pasiekė Dubysos upę ir, įplaukė į tą Dubysos upę, pamatė abipus aukštus kalnus, o už tų kalnų – plačias lygumas ir vešlius ąžuolynus, lūžtančius nuo gausybės visokių žvėrių, visų pirma taurų, stumbrų, briedžių, elnių, stirnų, lūšių, kiaunių, lapių, voverių, šermonėlių ir įvairių kitų, o čia pat upėse aibę nepaprastų žuvų ... /.../ Prie šių upių – prie Dubysos, prie Nemuno ir prie Jūros – apsigyveno ir ėmė daugintis. Tosios vietos prie tų didelių upių jiems labai patiko, ir tą žemę praminė Žemaitija. Šventoji (lietuvių padavimas) Senovėje, kai vokiečiai krikštijo lietuvius, jie juos krikštijo Šventosios upės vandeny. Ir po krikšto ta upė gavo Šventosios vardą.	K. Donelaitis Žiemos rūpesčiai (Metai) Ant žiemos narsai jau vėl rūstaudami grįžta, Ir šiaurys pasišiaušęs vėl mus atlekia gandint. Vei kaip ant ežerų visur langai pasidaro, Lygiai kaip antai stiklorius įdeda stiklą. Taipgi namai žuvų, kur varlės vasarą šventė, Dėl barnių žiemos nei su šarvais užsidengia Ir tamsoj miegot kiekvieną gyvulį siunčia. Maironis Nuo Birutės kalno Išsisupus plačiai vakarų vilnimis, Man krūtinę užliek savo šalta banga Ar tą galią suteik, ko ta trokšta širdis, Taip galingai išreikšt, kaip ir tu, Baltija! Kaip ilgėjaus tavęs, begaline, plati! Ir kaip tavo išgirst paslaptingų balsų Aš geidžiau, tu pati vien suprasti gali, Nes per amžius plačių nenutildai bangų! Liūdna man! Gal ir tau? O kodėl — nežinau; Vien tik vėtrų prašau, kad užkauktų smarkiau: Užmiršimo ramaus ir tarp jų nematau, Betgi trokštu sau marių prie šono arčiau. Trokštu draugo arčiau: juo tikėti galiu; Jis kaip audrą nujaus mano sielos skausmus; Paslapties neišduos savo veidu tamsiu Ir per amžius paliks, kaip ir aš, neramus. Juožas Tysliava Melsvoji toluma Nevilioki manęs, o melsva toluma, Tau dainužės atskris, man negrįš niekada; Pasiguosiu ir čia išdžidia vienuma, Nevilioki manęs, o melsva toluma. Ten vien vėjai sūpuos begalybės jūros, Milijonai gėlių pražydės ir suvys; Mirčiai žūtį paspėst nieks, oi, nieks nesiryš, Ten vien vėjai sūpuos begalybės jūros. Nevilioki manęs, o melsva toluma, Tu apvils mane, nes apvilti manai ; Tave kūrė vylium prakeikti milžinai, Nevilioki manęs, o melsva toluma.	Salomėja Nėris Jūra, jūra! Jūra supas, jūroj žydi Chrizantemos vandenų. – Man žuvėdros nepavydi Nei svajonių, nei dainų. Vėjas vėl bangas šokina, - Bangos laižo mano kojas, - Jūrą verkt jis išmokino Ir dainuoti nesustojus. Apkabina mane bangos – Ir liūliuoja, ir myluoja, - Bangos supa, bangos myli, - Laisvė jūroj begalinėj! Antai širdį baisiai gelė. – Ak, tai buvo jau seniai! Su manim dabar tik vėjai, Tik dangus ir vandenai. Koks gražus nudegęs veidas Jūrų saulės spinduliuos! Kasos blizgančios palaidos, - Jūrų vėjas pamyluos. Kur balta žuvėdra skrieja Su dejavimu gailiu? Kažkas kopomis artėja, - Jūra, jūra!.. Aš myliu! Kazys Boruta Baltija Saulė vėjuotą vakarą Nuskendo Baltijos mariose. Gintaro žvejai į Baltiją Išplaukė saulės žvejoti. Per naktį nerimo Baltija. Iš ryto žvejai į pakrantę Vežė saulę gintaro valtyje.	Jonas Biliūnas Nemunu Nuo ilgos kelionės nuvargęs, nuo nemiegojimo apsimblausęs, stoviu ant garlaivio ir žiūriu aplinkui. Tiesiai mano kakton pučia vasaros rytys vėjas, tarsi maloniai glostydamas, draiko galvos plaukus ir savo kvėpavimu gaivina pailsusią mano dvasią. Vienodas garlaivio čiuksėjimas liūliuoja prie miego, bet platus Nemunas ir įvairių jo krantų gražumas traukte traukia prie savęs mano akis ir širdį. Žiūriu ir negaliu atsižiūrėti. .. Toji plati upė, kuri, vingiuodamasi be galo, kiekviename žingsnyje mainė maino savo pavidalą; tie jos aukšti, žaliuojantieji miškais ir pievomis krantai, - tai ne kaleidoskopas, bet gyva prigimtis, neapsakomai už jį gražesnė. Vincas Mykolaitis-Putinas Altorių šešėly Kai Vasaris pasiekė kalvos viršūnę, iš tiesų vaizdas pasirodė nepaprastas. Begaliniai toliai nyko sidabrinėse mėnesienos ūkanose. Vakaruose dar žaidė saulėlydžio spalvos. Įsisiūbavusi jūra, šviesi kaip sidabras, laistėsi ir kito šimtais atošvaistų, graži ir galinga savo begalinėj laisvėj. Ten, kažkur tolo toli susiliedama su dangum, ji paveržė saulę ir sviedė į viršų ugninę pošvaistę, kuri neužges per visą trumpą vasaros naktį. O rytuose tamsu ir nyku. Neatskirsi, kur dangus, kur marios. Visa padūmavę, paūkavę. Tik mėnulis nutiesė ilgą kelią per tylų, vos vos ripuliuojantį marių paviršių. Liudas Vasaris stovėjo vienas aukštai viršum dviejų vandenų, įsipynęs į didingą vaizdą, ir jautė, kad jo sieloje darosi ramu ir kilnu, lyg kokioj pilnoj paslapčių šventovėj. Šviesi, džiaugsmingai audri jūra ir ūkanotos, rimčia ir liūdesiu dvelkiančios marios tiesės iš abiejų šonų kaip koki du simboliai, kurių prasmė slėpėsi jo paties širdy. Antanas Skėma Balta drobulė Tą popietę vaikščiojau pajūriu vienas. Ten gulėjo žvejų valtytės. Jos kvepėjo smala ir žuvmimis. Sustojau prie jų. Bato smaigaliu ariau smėlį. Rami jūra teliuškavo šalia. Smulkios bangos skyrė mane nuo balzgano švytėjimo. Norėjau palikti atkrantę ir nueiti sau jūra. Kaip Kristus. Keli žingsniai teskyrė mane nuo stebuklo. Supratau, stebuklas būtų patobulinta realybė. Panašiai kaip šuolis į viršų. Negalėjau peršokti metro šešiasdešimt. Prie geriausios fizinės kondicijos – metras penkiasdešimt septyni buvo galutinė riba. Negalėjau vaišėti jūra. Tegalėjau paskęsti arba žiūrėti į ją. Skęsti bijojau. Tad žiūrėjau į jūrą. Akiračiu slinko laivų burės. Įsmeigti stiebą su išblukusiu brezentu ir išplaukti stipriai vairo nusitvėrus? Uosčiau smalos ir žuvų kvapą, bato smaigaliu ariau smėlį. Staiga visas sudrebėjau ekstazėje. Karštame šalty. Man rodėsi, kad tįstu į aukštį, ir mano galva pralenkia pušis švedų kalne. Rankose nulaikyčiau karštą saulę ir - - - kaip juokinga tenorėti vaikščioti jūra! Išrauti medžius ir išsvoidyti juos, tegul nustemba švedų uostų gyventojai, apiberti pušiniais spygliais. Pakabinti danguje Birutės kalno koplyčią. Išžvejoti sau bambukinę lazda, chaldėjų burtininko lazdelę ir išbraižyti ja ore magiškuosius ženklus. Tegul dieną prasikala žvaigždės, tegul dainuoja žvaigždės ir garbina mane, patį galingiausiąjį. Pagaliau nebūtini didieji stebuklai. Juk aš talpinu savyje džiaugsmą ir jėgą, kurie begaliniai!
--	--	---	---

Tekstai kūrybos laivams... (II lapas)

Vytautas Mačernis <i>Pajūrio vaikai</i> Mes gyvenom prie jūros tada, Du geri, du laimingi vaikai. Palikti vandenų ir šviesų globoje, Palikti vienodu amžinai. Mes klajojom pajūrio taku, Neidami protingyn nei senyn, Du draugai tų žuvėdrų baltų,- Krintančių lyg akmuo vandenin. Kai išvargę vėlai vakare Mes sumigdavom kur po medžiu, Aš sapnuodavau ją, ji mane – Begalybėj sapnų nekaltų. Mes tetroškom gyventi drauge. Du vaikai mėlynam pajūry! Lig mirties. O po jos Būt palaidoti paukščių žinia, Kad sapnuos amžinuos Jie dainuotų kur nors netoli. Henrikas Radauskas <i>Jūros audra</i> Audra atbėga, griūva krantas, Benamė, didelė daina. Dainuoja Lekiantis Olandas, Ir skęsta raudanti diena. Per veidą uoliai ima lietis Vėžiai ir bangos šimtmetinės. Ir šaukia verkiančios lesbietės, Kad grįžtų mirusios undinės. Judita Vaičiūnaitė <i>Jūros vėjo prisiminimas</i> Jūros vėjas sudraskė vėduoklę – popierinę Kamilės vaivorykštę, būk lyg vasara, išspinduliuk, ką tau jūra pro maumedžius švokštė ir kaip vaiko rankutė sušildė, kai smėlynaisėjai vakare, ir kaip tirpo kamuojanti širdgėla, virtus ašara vėjų skaidria.	Liūnė Sutema <i>Bijau</i> (pradžiai) Bijau – baimė liūtis žalia, ji semia, užlieja mane, kvepėdama žuvim ir dumblu – skęstu – neišgelbėsi manęs slidžiom, pažaliavusiom rankom – skęstu Vandenio glėbyje – Vandenis liūliuoja, supa, liūliuoja mane – visais ežerais, kuriuose braidžiau, tvenkiniais, kurių nendres skyniau, visais upeliais, kurių žvaigždes išrinkau – – bijau – bijau, mano šauksmas praners pro tavo žuvim žalia, jai tinklo nėra – bijau, niekada nepaskęsiu – Vandenis tik skandina, skandina mane, neleisdamas užspringti žuvim ir dumblu – Baimė žalia - - Jei myli mane, būki Nojaus arka – – ir išsaugoki elnių devyniaragį, kamanę dūzgiančią, žaltį Žilviną ir save – išsaugoki man – – Antanas A. Jonynas <i>Ilgas lietus prie jūros</i> Ilgas lietus trunkas ilgiau negu žvilgsnis ilgas lietus iki pat horizonto ilgas lietus ties žodžio viršūne sustingstantis ilgas lietus iš nežinomo mums horoskopo ilgas lietus iš kurio iliuzijos audžiamos ilgas lietus kaip skiemuo akmeniniuos kiemuos ilgas lietus prie blakstienų juodų prisiglaudžiantis nesibaigiantis ilgas prie jūros lietus Mindaugas Valiukas Jūralygikaipšitaeilutė	Paulius Širvys <i>Nutolę toliai</i> (II dalis) Nutolau, tolau. Toli nutolau. Nurimo, rimo Arimų vėjas. Nuskendo vėjas, Mane lydėjęs. Tik ilgesingas Žuvėdrų klyksmas Ir pasiliks man, Ir pasiliks man. Nutolau, tolau. Toli nutolau. Užgeso geso Ant vėtrų kelio Silpna ugnelė. Pavargo langas, Ilgai budėjęs. Ir tolių toliuos Nuskendo akys Kaip jūrų žolės, Kaip žalias vėjas. Tik ilgesingas Žuvėdrų klyksmas Ir pasiliks man, Ir pasiliks man. Nutolau, tolau. Toli nutolau. Nutilo, tilo Ir žalias žalias Bežadis riksmas. Tik ilgesingas Žuvėdrų klyksmas Ir pasiliks man, Ir pasiliks man. I tolių tolius Jūreivį šauks. Antanas Šimkus <i>Akimirka vidurnaktį</i> Migloj krantinė, Supasi laivai, Pasaulis tyli: Viešpaties sapnai.	Antanas Vaičiulaitis <i>Valentina</i> Laivė susvyravo ir lėtai šliaužė. Švendrai budo iš miego ir šnarėjo. Panardinęs irklus, Antanas plaukė gilyn į ežerą. Krantas nyko, troba ir žmogus susiliejo į vieną šešėlį. Vis labiau raustančiojo padangėj įsirėžė juoda viršūnė, lyg ažuolo, lyg pušies. O įsižiūrėjus ten dunksojo bokštas, prasišovęs viršum liepynų, ežerų ir pievų. Netoli nuo jo, pro medžius, bailiai šiepės žėrintis griežinėlis, o žemiau, tarp plyšių šakose, mušėsi tokios pat skaidrios dėmės: mėnulis tekėjo tylutėliai, nematomais stuktėlėjimais pasikylėdamas į glūdžią erdvę, žėrė šviesos versmes į žvaigždžių minias, žėrė į žemę, kur palšuose lankų rūkuose prunkštė arkliai. Marius Katiliškis <i>Išėjusiems negrįžti</i> Materija baigia išdulkėti iš manęs. Ji besireiškia daugių daugiausia purvinais rūbais ir prakaitu permirkusia oda. Jai vietos pakankamai po šiomis pušimis, stačiame Baltijos jūros krante. Jūra neišpasakyto gražumo. Regiu ją tokią pirmą kartą. Ir menu, kad būsiu betarptai suaugęs su ja. Atbėgęs ir įsirausęs giliai į jos baltą smėlį. Aukštas krantas gina žmones nuo ugnies. Kokių dvidešimties metrų stačiu pakilimu. Ir siauras paplūdimys iki vandens. Ten vyksta visas gyvenimas. Kranto urvuose batalionai kareivių ir ko tik nori. Ant kranto vyksta mūšis, ir sviediniai krinta, jei ne į pušų mišką, tai į vandenį. O paplūdimyje beveik ramu. Kazys Boruta <i>Baltaragio malūnas</i> Dar ir dabar, pasakoją, Paudruvės krašte kiekvieną pavasarį, kai sušniokščia pirma pavasario audra, sukykla Udruvės ežeras, veržiasi iš savo krantų, griaua tą skardį, kur stovėjo Baltaragio malūnas, ir pradeda tada ten dėtis nepaprasti ir nuostabūs dalykai. Tada įsisiautusiame ežere iškyla ant bangų neapsakomai graži laumė, nelaiminga malūnininko duktė Jurga, verkia ir juokiasi, šaukia savo jaunikį ir neprisišaukia. Bronius Radzevičius <i>Priešaušrio vieškeliai</i> (I dalis) Tėvas vynioja nuo kojų sušutusius autus. Kitame sietuvos krante, virš palinkusio žilvičio, mirga gėstanti vakaro šviesa. Maldonio pievelėje prunkšteli arklų. Vanduo, šiltas, gaivus, nuplauna nuo manęs rausvų bangelių ratilais. Lyg didžiulė žuvis nardau iš vieno krašto į kitą. Kai apsiverčiu ant nugaros, viena mintis kaip rausvas plūduriuojantis danguje debesiūkštis išplaukia sąmonėje: aš iš tikrųjų noriu visur pirmauti. Kaip Albinas išnaudoja kiekvieną pergalę, kad įgytų daugiau žinių, taip aš, kad sutvirtėčiau. Sigitas Parulskis <i>Trys sekundės dangaus</i> Nuėjau prie jūros, nusikirpau nagus, pamečiau žirkles. Išsimaudžiau, palaksčiau pakrante, šūkaliuodamas nesąmones, išsitrynčiau rankšluosčiu, kol oda ėmė maloniai dilgsėti. Po to sėdėjau ir debilo žvilgsniu žiūrėjau į jūrą. Nežinau, ką mato į ją žiūrėdami kiti žmonės, aš nematau nieko. Gerai, jeigu kažkur ties horizonto linija plaukia laivas. Tuomet matau laivą, bet neko daugiau. Gydytojai sako, kad tai kartų problema. Vienos kartos žiūrėdamos į jūrą mato Dievą, kitos girdi simfoninę muziką, Bacho fugas, dar kitos regi moterį, Afroditę, amžinybę, nirvaną ar dar kitokį poetinį šlamštą. Kartą, į šį pasaulį išstumta apytikriai septintajame dešimtmetyje, nors laikas ir neturi ypatingos reikšmės, nemato nė velnio.
--	--	---	--

Vilija Janušauskienė – 2012 VU ruduo...

Anketa asmenybės kūrybiškumo ištakoms, raiškai, galimybėms bei siekiams atskleisti

(seminaro priedas nr.1)

Šia anketa siekiama tik vos vos nubraukti kūrybiškumo pievų rasą, todėl prašytume atsakyti į klausimus remiantis savo vaikystės, jaunystės, šeimyninių ir pedagoginių brydžių patirtimi.

I. Jūsų gyvenimo geografija

1. Mano gimtinė -
2. Mano dabartinė gyvenamoji vietovė -

II. Kūrybiškumo vaikystėje samprata

1. Prisiminkite savo vaikystės žaidimus ir pagalvokite, kuriuos – žinomus ar pačių susikurtus – labiau mėgdavote žaisti, kodėl? (pažymėkite vieną atsakymą ir jį savais žodžiais pagrįskite):

- a) labiau mėgau žaisti šiuos žinomus žaidimus: (įvardykite)....., nes.....
- b) labiau mėgau žaisti šiuos savo susikurtus žaidimus (įvardykite): , nes.....

2. Kokia veikla vaikystėje Jus labiausiai džiugino, kodėl?.....nes

3. Ar visi vaikai, Jūsų manymu, yra apdovanoti kūrybiniais gebėjimais? Kodėl? (pažymėkite vieną atsakymą ir jį savais žodžiais pagrįskite)

- a) visi, nes (pratęskite).....;
- b) ne visi, nes.....

4. Ar esate pastebėję jau ikimokykliniame amžiuje išsiskiriančių iš bendraamžių savo kūrybiniais gebėjimais vaikų? (pažymėkite vieną atsakymą)

- a) taip;

- b) ne.

5. Įvardykite Jūsų regėtų vaikų kūrybinius gebėjimus (galite pažymėti kelis atsakymus):

- a) kuria naujus žodžius;
- b) kuria naujus žaidimus;
- c) kuria netikėtus pasakojimus;
- d) kuria savo muziką;
- e) kuria originalius dailės darbelius (gamtos, dailės priemonėmis);
- f) sugalvoja naujus sporto žaidimus ar šokių žingsnelius;
- g) pateikia netikėtų atsakymų į klausimus;
- h) originaliai išsprendžia jiems kylančias problemas;
- i) išsiskiria iš visų nesutramdomu keistu elgesiu;
- j) kita (įrašykite).....

6. Kaip suaugusieji dažniausiai elgiasi su kūrybingais vaikais? (pažymėkite vieną atsakymą ir jį savais žodžiais pagrįskite):

- a) juos pagiria, paskatina, nes.....
- b) nekreipia dėmesio, nes.....
- c) sudraudžia, peikia, nes.....
- d) kita (įrašykite)....., nes.....

III. Kūrybingų mokinių samprata

1. Ar visi mokiniai, Jūsų manymu, yra apdovanoti kūrybiniais gebėjimais? Kodėl?

- a) visi, nes (pratęskite).....;
- b) ne, ne visi, nes.....

2. Ar esate pastebėję mokykloje išsiskiriančių iš bendraamžių savo kūrybiniais gebėjimais mokinių? (pažymėkite vieną atsakymą)

- a) taip;

- b) ne.

2. Įvardykite jų kūrybinius gebėjimus (galite pažymėti kelis atsakymus):

- a) kuria eiles, pasakojimus, dainas, muziką, dailės kūrinius, šokius ir kt. ;\
- b) sąmojingai geba pasišaipyti ;
- c) organizuoja originalius renginius, sugalvoja įdomius kelionių maršrutus ;
- d) pasiūlo originalių idėjų ;
- e) nuolat išreiškia save ;
- f) kita (įrašykite).....

3. Kaip mokytojai dažniausiai elgiasi su kūrybingais vaikais? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)

- a) juos pagiria, paskatina, nes.....
- b) nekreipia dėmesio, nes.....
- c) sudraudžia, peikia, nes.....
- d) kita (įrašykite)....., nes.....

4. Kaip bendraamžiai elgiasi su išskirtinai kūrybingais klasės draugais ? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)

- a) labai vertina jų idėjas, veiklą, draugystę, nes.....
- b) nekreipia dėmesio, nes.....
- c) pavydi, nes.....
- d) šaiposi, nes.....
- e) kita (įrašykite)....., nes.....

IV. Mokinių kūrybinės raidos galimybės per lietuvių kalbos ir literatūros pamokas

1. Kokias užduotis atliekant kūrybiškumas gali atsiskleisti per lietuvių kalbos pamokas ?.....

2. Kokias užduotis atliekant mokinių kūrybiškumas gali atsiskleisti per literatūros pamokas ?.....

-
3. Kokias užduotis atliekant mokinių kūrybiškumas gali atsiskleisti per rašytinės raškos pamokas ?
.....
4. Ar dauguma mokinių mėgsta kūrybines užduotis ? Kodėl ? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....
5. Ar jaunų žmonių kūrybingumą verta ugdyti mokykloje ? Kodėl ? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....
6. Ar kūrybinio ugdymo teigiami pasiekimai yra įmanomas / tikėtinas reiškinys ?
(pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....
7. Kurias užduotis atliekant mokinio kūrybiškumas gali turėti įtakos geresniam pažymiui gauti ?
.....
8. Ar lietuvių kalbos pagrindinės mokyklos pasiekimų patikrinimo ir vidurinės mokyklos brandos egzaminų užduotys skatina mokinius atskleisti savo kūrybiškumą ? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....
c) iš dalies, nes.....
d) kita (įrašykite).....
9. Ar lietuvių kalbos ir literatūros patikros vertinimo normose turėtų būti numatytos galimybės atsižvelgti į kūrybiškai išsiskiriančių rašto darbų originalumą ir tai arba įvertinti, arba bent nenuvertinti ? Kodėl ? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....
c) kita (įrašykite).....
10. Ar kūrybiškumas gali būti išmatuojamas ir tiksliai įvertinamas ? Kodėl, Jūsų nuomone ?
(pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....
c) kita (įrašykite).....

V. Kūrybiškumas ir profesinė veikla

1. Kurių profesijų žmonėms, Jūsų nuomone, labiausiai reikia būti kūrybingiems ? Kodėl ?.....
.....
2. Ar yra tokių profesijų, kurioms gali kenkti asmens kūrybiškumas ? Kodėl, Jūsų nuomone ? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....
3. Ar visiems mokytojams svarbu būti kūrybingiems ? Kodėl ? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....
4. Ar mokytojai liuanistai turėtų būti kūrybiškos asmenybės ? Kodėl ?.....
.....
5. Kada Jūsų pedagoginėje veikloje kūrybiškumas padėjo, kada - pakenkė ?
.....
.....

VI. Kūrybingumas Lietuvoje

1. Kuriuos garsius šiuolaikinės Lietuvos žmones galėtumėte įvardyti kaip išskirtinai kūrybingus ? Kodėl ?
.....
.....
2. Kurie Lietuvos švietimo sistemos žmonės (garsūs politikai ar eiliniai mokytojai), Jūsų nuomone, iš kitų skiriasi savo kūrybingumu ? Kodėl ?.....
.....
3. Ar siūlytumėte ką nors keisti Lietuvos švietimo sistemoje, siekiant sudaryti palankias sąlygas mokinių prigimtiniam kūrybiškumui skleistis ir jį ugdyti ? (pažymėkite vieną atsakymą ir pratęskite jį argumentuodami)
a) taip, nes.....
b) ne, nes.....

VII. Užrėbio mintys

1. Jūsų individualaus kūrybiškumo trajektorija : kylanti, horizontali, krintanti ar kt. ? Kodėl ?
.....
.....
2. Laisvi samprotavimai laigant po kūrybos pievas ar jų ilginantis.....
.....

*Dėkui už atsakymus mąstant (o gal kuriant ?) drauge !
Vilija Janušauskienė*